

“มาตรฐานเกษตรอินทรีย์”

ภายใต้ พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

โดย

มนตรีชา สรรพอาสา

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

หัวข้อการบรรยาย

WHY

- เหตุผล/ความจำเป็น/ความสำคัญในการกำหนดมาตรฐาน
- การกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.)
- เครื่องหมายรับรอง และแนวทางการใช้เครื่องหมายรับรองตาม
พรบ. มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551
- มกษ. เกษตรอินทรีย์

HOW

WHAT

มาตรฐาน คือ อะไร

มาตรฐาน

=

สิ่งที่ถือเอาเป็นหลัก
สำหรับเทียบกำหนด

ทำไม...ถึงต้องมีมาตรฐาน

ความต้องการของผู้บริโภค..?

อร่อย สว่างงาม

ปลอดภัย

ดีกับสุขภาพ

รับผิดชอบต่อสังคม

ราคาถูก

คุณภาพดี

เป็นมิตรสิ่งแวดล้อม

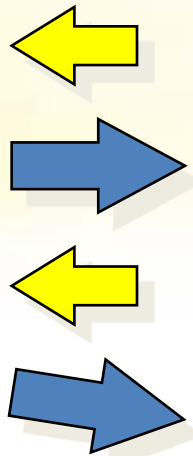

ความไม่มั่นใจของผู้บริโภค

- ไม่มั่นใจในผู้ผลิตอาหาร
- ไม่มั่นใจในหน่วยงานและกฎระเบียบ
ด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศ
- ไม่มั่นใจในอาหารนำเข้า/ส่งออก
- ไม่มั่นใจในการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ปัญหาสุขภาพอนามัย

- สารตกค้าง
- สารปนเปื้อน
- จุลินทรีย์ก่อโรค

สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยของอาหาร

- กรณีเจ็บป่วยจากอาหารเป็นพิษ : botulism
- โรคติดเชื้อทางอาหาร : ท้องร่วง E. coli, Salmonella
- การปลอมปนอาหาร : melamine ในนมผง
- การปนเปื้อน : สารตกค้างในผัก ผลไม้, aflatoxin ในถั่วลิสง
- รูปแบบการผลิต-จำหน่าย-บริโภค : อาหารปรุงสำเร็จ, ตลาดสด, พาหุวิธี
- ผู้มีความเสี่ยง : เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ขาดภูมิคุ้มกัน
- การก่อการร้ายชีวภาพ

๒ วัตถุประสงค์ของมาตรฐาน

การคุ้มครองผู้บริโภค

การอำนวยความสะดวก
ทางการค้า

วัตถุประสงค์ของการกำหนดมาตรฐาน

เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้า

เพื่อป้องกันผลกระทบในเชิงลบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

เพื่อป้องกันการระบาดของโรคพืช/โรคสัตว์

เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับสินค้า (เพิ่มมูลค่า)

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)

ภารกิจหลัก

- ดำเนินงานให้เป็นไปตาม พรบ. มาตรฐานสินค้าเกษตร
- กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.)
- กำกับดูแลผู้ผลิต และผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน
- ประสานงานและร่วมเจรจาแก้ปัญหาด้านเทคนิคมาตรการที่มีใช้ภายใน
- ร่วมกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ
- เป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศด้านมาตรฐาน

www.acfs.go.th

ทำไม...ต้องมีมาตรฐานสินค้าเกษตร ?

- ✓ **คุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าเกษตรไม่ได้คุณภาพ หรือไม่ปลอดภัย**
- ✓ **คุ้มครองผู้ผลิต/เกษตรกรจากการถูกเอาเปรียบ**
- ✓ **สร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้ผลิต-ผู้ค้า-ผู้บริโภค**
- ✓ **เป็นเครื่องมือในการพัฒนา เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน**
- ✓ **สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ**

TBT

SPS

แนวทางการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร

1. อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลทางวิทยาศาสตร์
2. โปร่งใส
3. รับฟังความเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้อยู่ในเกณฑ์ที่ปฏิบัติได้
4. เห็นพ้องต้องกัน
5. ทันสมัยอยู่เสมอ
6. สอดคล้องกับมาตรฐานสากล
7. ต้องไม่เลือกปฏิบัติระหว่างสินค้าที่ผลิตในประเทศกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ
8. ต้องเป็นที่ยอมรับในระดับสากลโดยเฉพาะประเทศผู้นำเข้าหรือบริษัทผู้นำเข้า

หลักเกณฑ์การคัดเลือกและจัดลำดับเรื่องที่จะกำหนด มกษ.

1. เป็นสินค้าที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ
2. เป็นสินค้าหรือระบบที่กำลังมีการจัดทำหรือเปลี่ยนแปลง
มาตรฐานระหว่างประเทศ
3. เป็นสินค้าที่มีปัญหาคุณภาพมาตรฐาน
4. แก้ไขปัญหาการกีดกันทางการค้า
5. คู่ครองผู้บริโภค

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร

พิจารณาเรื่องที่เหมาะสมกำหนดมาตรฐาน

ตั้งคณะกรรมการวิชาการ

จัดทำ / ทบทวนแก้ไขร่างมาตรฐาน

พิจารณาร่างมาตรฐานในคณะกรรมการวิชาการ และพิจารณา
การกำหนดเป็นมาตรฐานทั่วไป หรือมาตรฐานบังคับ

มาตรฐานทั่วไป

มาตรฐานบังคับ

รับฟังความคิดเห็น
(สัมมนาระดมความเห็น)

รับฟังความคิดเห็น
(สัมมนาระดมความเห็น)

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร
ให้ความเห็นชอบมาตรฐาน

คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร
ให้ความเห็นชอบเป็นมาตรฐานบังคับ

รับฟังความคิดเห็น
-ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด (15 วัน) เช่น หนังสือพิมพ์
-แจ้ง Notification ตามระเบียบ WTO (60 วัน)

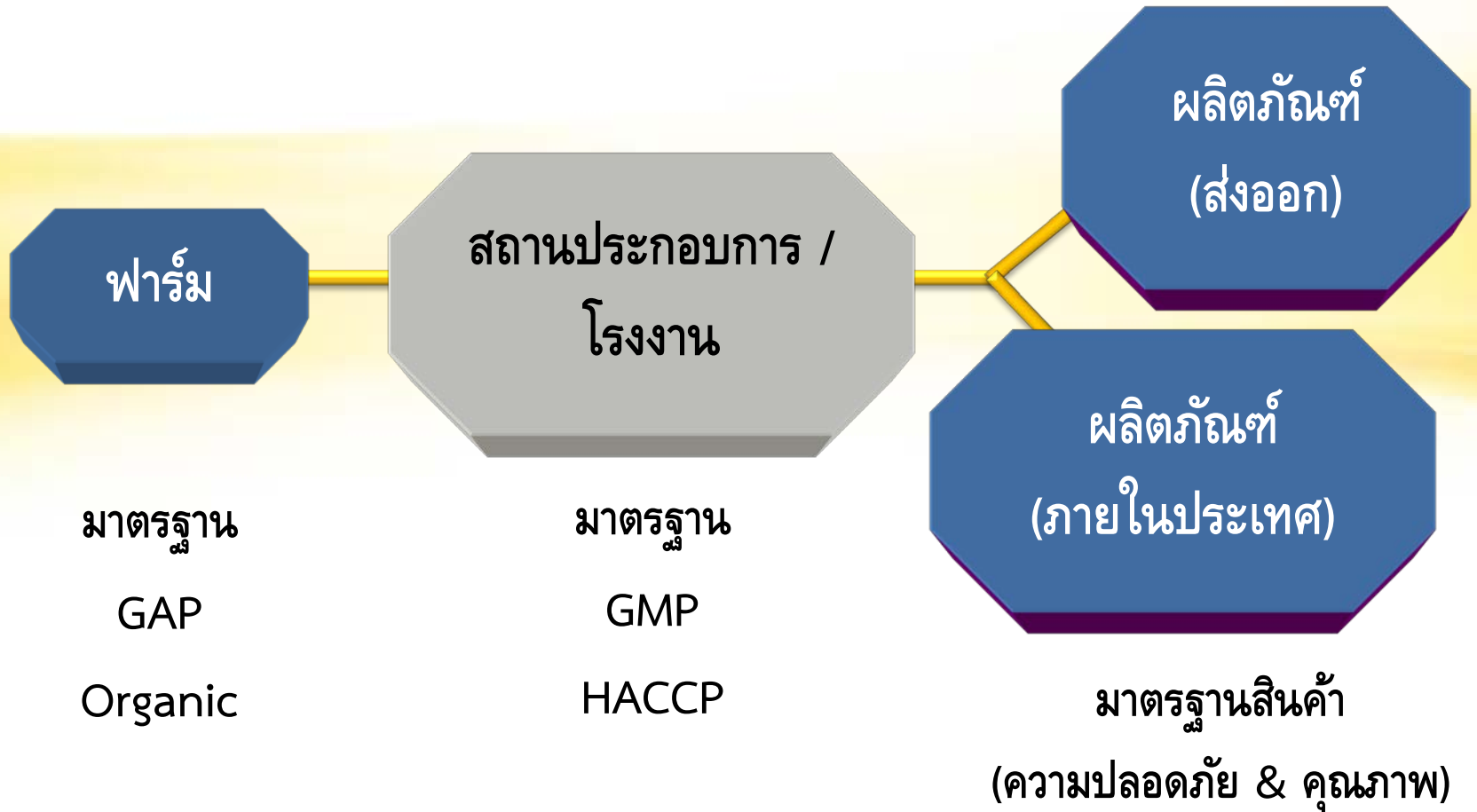
คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ความเห็นชอบมาตรฐาน

เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงนามประกาศกระทรวง
หรือกฎกระทรวงแล้วแต่กรณี และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ทบทวนมาตรฐานหลังประกาศครบ 5 ปี
หรือมีข้อมูลเปลี่ยนแปลง

มาตรฐานสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

← **การตามสอบ (Traceability)** →

พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551

มาตรฐาน

“มาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานทั่วไปแล้วแต่กรณี”

สินค้าเกษตร

“ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์อันเกิดจากการกลั่นกรอง การประมง การปศุสัตว์ หรือการป่าไม้ และผลพลอยได้ของผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว”

มาตรฐานสินค้าเกษตร

- มาตรฐานบังคับ หมายความว่า มาตรฐานที่มี กฎกระทรวงกำหนดให้สินค้าเกษตรต้องเป็นไปตาม มาตรฐาน
- มาตรฐานทั่วไป หมายความว่า มาตรฐานที่มีประกาศ กำหนดเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน

มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) ที่ประกาศใช้แล้ว

- มาตรฐานสินค้า : 96 เรื่อง
- มาตรฐานระบบการผลิต : 123 เรื่อง
- มาตรฐานข้อกำหนดทั่วไป : 34 เรื่อง

รวม 253 เรื่อง

ข้อมูล ณ วันที่ 16/6/59

ตัวอย่าง

รูปแบบมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.)

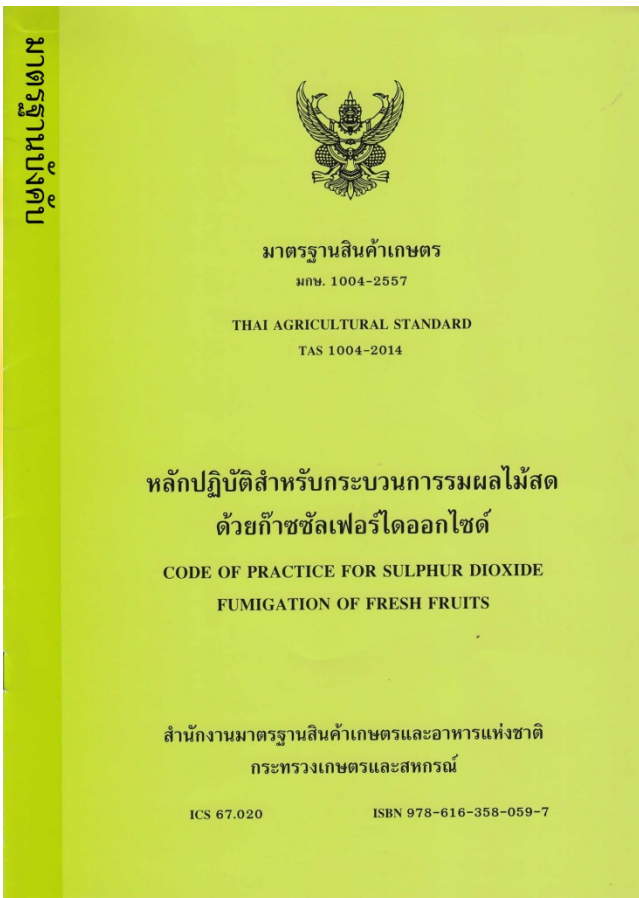
มาตรฐานข้อกำหนดทั่วไป

มาตรฐานระบบการผลิต

มาตรฐานสินค้า

รูปแบบมาตรฐานสินค้าเกษตร “มาตรฐานบังคับ”

1. หลักปฏิบัติสำหรับกระบวนการรมผลไม้สดด้วยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (มกษ.4702-2557)
วันที่มีผลบังคับใช้ : 4 พค. 59
2. เมล็ดถั่วลิสง : ข้อกำหนดดอะฟลาทอกซิน (มกษ.1004-2557) วันที่มีผลบังคับใช้ : 6 มค. 60
3. การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มผลิตลูกกุ้งขาวแวนนาไม่ปลอดโรค
4. การปฏิบัติที่ดีสำหรับศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบ
5. การปฏิบัติทางสุขลักษณะที่ดีสำหรับสะพานปลา

เครื่องหมายรับรอง
และแนวทางการใช้เครื่องหมายรับรอง
ตาม พรบ. มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551

เครื่องหมายรับรองมาตรฐาน

เครื่องหมายรับรองมาตรฐานบังคับ

ใช้กับสินค้าเกษตรที่ต้องควบคุมตาม
มาตรฐานบังคับ เพื่อความปลอดภัย
ของผู้บริโภค

เครื่องหมายรับรองมาตรฐานทั่วไป

ใช้กับสินค้าเกษตรที่รับรองตาม
มาตรฐานทั่วไป เพื่อส่งเสริมการผลิต/
จำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน

มาตรา 56 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานตามมาตรา 54 เว้นแต่เป็นผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า ที่ได้รับใบรับรองตาม**มาตรฐานบังคับ** หรือ**มาตรฐานทั่วไป** แล้วแต่กรณี

การแสดงเครื่องหมายรับรองและรหัส

(๑)/(๒)/(๓)

สีของเครื่องหมาย Q

สี	รหัสสีที่กำหนด
เขียว	C100 Y100 BL60

- (๑) รหัสชื่อผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน
- (๒) รหัสมาตรฐานสินค้าเกษตร
- (๓) รหัสผู้ได้รับการรับรอง

สามารถดูได้ที่

http://www.acfs.go.th/qmark/qmark_specification3.php

การแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน

Q – GAP/ORGANIC

Q - GMP/GHP/HACCP

Q - Product

แสดงให้เห็นได้ง่ายและชัดเจน ไว้ที่

✓ **สินค้าเกษตร** และสิ่งบรรจุ หีบ
ห่อ สิ่งหุ้มห่อ สิ่งผูกมัด หรือป้าย
ของสินค้าด้วยก็ได้ หรือ

✓ **สิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ สิ่ง
ผูกมัด หรือป้ายของสินค้า** หาก
ไม่ได้แสดงไว้ที่สินค้าเกษตร

กฎกระทรวง : กำหนดลักษณะของเครื่องหมาย การใช้เครื่องหมาย และการแสดง
เครื่องหมายรับรองมาตรฐานกับสินค้าเกษตร พ.ศ. 2553

ตัวอย่าง

แนวทางการใช้เครื่องหมาย Q สำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว

- ผ่านการรับรองตาม มกษ. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว (มกษ. 4406) และได้ใบรับรองจากกรมการข้าว
- ผลิตผล (ข้าวเปลือก) สามารถติดเครื่องหมายที่ภาชนะบรรจุได้

กษ 09/4406/0001 GAP

กรมการข้าว

ระบบการผลิต/การแปรรูป

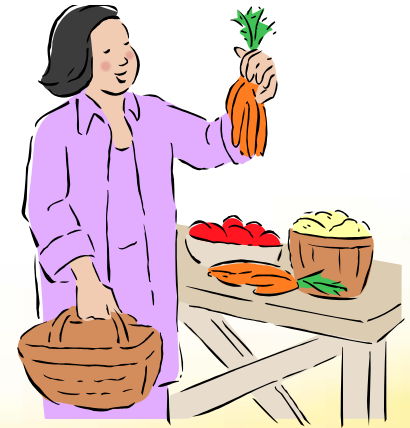
เพื่อให้มั่นใจว่าเป็น “สินค้าอินทรีย์”

การกล่าวอ้างและการแสดงฉลาก

การตรวจรับรอง

จุดเริ่มต้นของเกษตรอินทรีย์

- ความสนใจในความปลอดภัยอาหารของผู้บริโภค
- ความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ
- แนวคิดของเกษตรกรในการทำการเกษตรที่ใช้วิถีธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี
- การรวมกลุ่มของเกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ที่มีแนวคิดหรือความต้องการเหมือนกัน

ความจำเป็นที่ต้องมีมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

- ความต้องการของผู้บริโภค
- ความแตกต่างในชื่อเรียก
- ความความแตกต่างในวิธีการผลิต
- การค้า-ขาย
- การรับรอง
- การแสดงฉลาก

เกณฑ์กลาง

ความเข้าใจตรงกัน

การปฏิบัติที่เหมือนกัน

ผู้บริโภคยอมรับ/เชื่อมั่น

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ระดับสากลและประเทศอื่น

CODEX

International Federation of Organic Agriculture Movement

NOP-USDA : สหรัฐอเมริกา

มกษ. : ไทย

EU Regulation : สหภาพยุโรป

JAS-MAFF : ญี่ปุ่น

ASEAN

มาตรฐานสินค้าเกษตร : เกษตรอินทรีย์

การผลิต การแปรรูป การแสดงฉลากและจำหน่ายผลิตผล
และผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ (มกษ.9000 เล่ม 1-2552)

ปศุสัตว์อินทรีย์ (เล่ม 2-2554)

อาหารสัตว์น้ำอินทรีย์ (เล่ม 3-2552)

ข้าวอินทรีย์ (เล่ม 4-2553)

พลาสติกอินทรีย์ (เล่ม 5-2553)

ผึ้งอินทรีย์ (เล่ม 6-2556)

การเลี้ยงกุ้งทะเลระบบอินทรีย์ (มกษ.7413-2550)

+ แนวปฏิบัติ
ในการใช้มาตรฐาน
สินค้าเกษตร

ความหมาย

เกษตรอินทรีย์ หมายถึง ระบบการจัดการ การผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุสังเคราะห์ รวมทั้งไม่ใช้ พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรม มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน

โครงสร้างของมาตรฐาน

1. ขอบข่าย
2. นิยาม
3. หลักการของเกษตรอินทรีย์
4. ข้อกำหนดวิธีการผลิตพืชอินทรีย์
5. ข้อกำหนดวิธีการผลิตสัตว์น้ำอินทรีย์
6. ข้อกำหนดวิธีการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์
7. การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ
8. การแสดงฉลากและการกล่าวอ้าง
9. ข้อกำหนดการอนุญาตให้ใช้สารอื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ใน ภาคผนวก ก
10. ระบบตรวจและรับรอง

โครงสร้างของมาตรฐาน (ต่อ)

11. ภาคผนวก ก. สารที่อนุญาตให้ใช้สำหรับการผลิตเกษตรอินทรีย์

ก.1 ปัจจัยการผลิตที่ใช้เป็นปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดิน

ก.2 ปัจจัยการผลิตที่ใช้เป็นปุ๋ยและสารปรับปรุงบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ก.3 สารที่ใช้ควบคุมศัตรูและโรคของพืช

ก.4 สารที่ใช้ควบคุมศัตรูและโรคของสัตว์น้ำ

ก.5 ส่วนประกอบที่ไม่ได้มาจากการเกษตร

ก.6 สารช่วยกรรมวิธีที่อาจจะใช้สำหรับเตรียมผลิตภัณฑ์
ที่มีแหล่งมาจากการเกษตร

ก.7 สารที่ใช้ในการทำความสะอาด

โครงสร้างของมาตรฐาน (ต่อ)

12. ภาคผนวก ข. ข้อกำหนดขั้นต่ำในการตรวจและมาตรการที่ควร
ระมัดระวังภายใต้ระบบการตรวจและรับรอง

ข.1 มาตรการในการตรวจ

ข.2 ความสามารถเข้าถึงเอกสาร

ข.3 หน่วยการผลิต

ข.4 การจัดเตรียมและหน่วยการบรรจุหีบห่อ

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทย

ขอบข่าย

- ✓ วิธีการผลิต การแปรรูป แสดงฉลาก จำหน่าย
- ✓ ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทุกชนิด
- ✓ พืช ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ที่ใช้เป็นอาหาร/อาหารสัตว์

เปรียบเทียบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ไทย-ต่างประเทศ

มาตรฐาน	ขอบข่าย
1. มกษ. 9000 เล่ม 1-2552	พืช - ปศุสัตว์ - สัตว์น้ำ
2. IFOAM / EU	พืช - ปศุสัตว์ - สัตว์น้ำ
3. CODEX / USA	พืช - ปศุสัตว์
4. Japan	พืช
5. ASEAN	พืช

หลักการของเกษตรอินทรีย์

- ใช้แนวทางเกษตรผสมผสาน รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ
- ดูแลความยั่งยืนของระบบนิเวศโดยรวม ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินและคุณภาพน้ำด้วยอินทรีย์วัตถุ
- ไม่ใช้สารกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยที่เป็นสารเคมีสังเคราะห์
- ผลิตผลและผลิตภัณฑ์ไม่มาจากการตัดแปรพันธุกรรมและไม่ผ่านการฉายรังสี
- มีช่วงระยะเวลาของการปรับเปลี่ยนสู่เกษตรอินทรีย์

Not GMOs

หลักการของเกษตรอินทรีย์

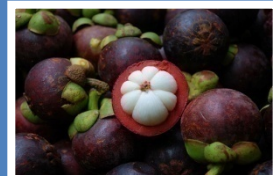
โดยต้องปฏิบัติตามหลักการ ทั้งสิ้น 11 ข้อย่อย ดังนี้

3.1 พัฒนาระบบการผลิตไปสู่แนวทางเกษตรผสมผสานที่มีความหลากหลายของพืชและสัตว์

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

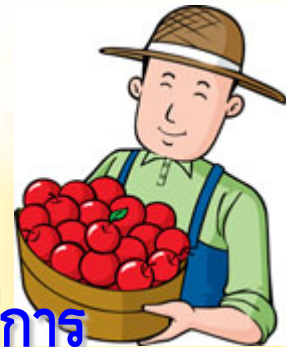
เกษตรกรต้องเห็นความสำคัญและจัดให้มีระบบการผลิตของตนเองที่มุ่งเน้นการจัดการในฟาร์มให้เกื้อกูลกันเพื่อส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ ซึ่งจะช่วยสร้างความสมดุลของสภาพแวดล้อมในบริเวณแปลงปลูกพืช เช่น การปลูกพืชหลากหลายชนิด หรือการปลูกพืชร่วมกับการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

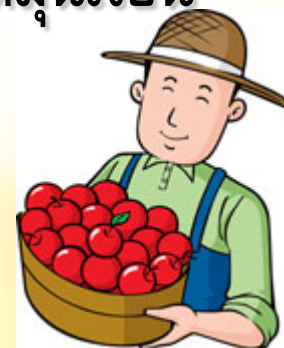
3.2 พัฒนาระบบการผลิตที่พึ่งพาตนเองในเรื่องของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารภายในฟาร์ม

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

การลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก มุ่งเน้นระบบการผลิตที่มีการหมุนเวียนปัจจัยการผลิตในฟาร์ม เช่น การนำเศษพืชและวัสดุเหลือใช้จากแปลงมาใช้ในการคลุมดิน หรือทำปุ๋ยหมัก การปลูกพืชตระกูลถั่วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด เป็นต้น

3.3 **ฟื้นฟูและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน**และคุณภาพน้ำด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสดอย่างต่อเนื่องโดยใช้ทรัพยากรในฟาร์มมาหมุนเวียนใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

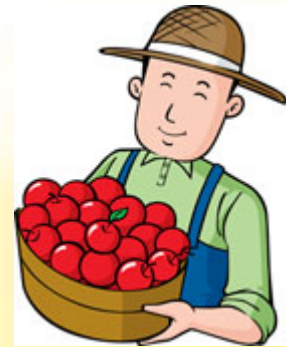
การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

เกษตรกรผู้ปลูกต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าได้มีระบบการฟื้นฟูและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินและคุณภาพน้ำ โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในแปลงปลูก เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด หรือปุ๋ยหมัก เป็นต้น

3.4 รักษาความสมดุลของระบบนิเวศในฟาร์ม และความยั่งยืนของระบบนิเวศโดยรวม

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(๖)-2557)

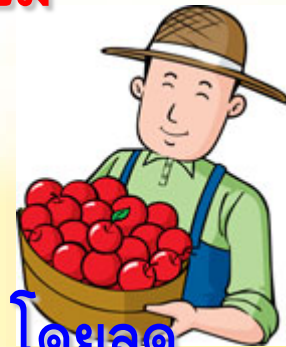
เกษตรกรผู้ปลูกจะต้องสามารถแสดงให้ว่าได้มีการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในฟาร์ม เช่น มีการหมุนเวียนวัสดุและเศษพืชกลับไปในแปลงปลูก จำกัดการนำวัสดุต่างๆออกจากแปลง รวมทั้งจำกัดการนำปัจจัยการผลิตจากภายนอกมาใช้ไม่ให้มากเกินไป เป็นต้น

3.5 ป้องกันและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติที่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

เกษตรกรผู้ปลูกจะต้องมีการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการลดมลพิษในฟาร์ม โดยลดกิจกรรมต่างๆ ที่นำไปสู่ปัญหาดังกล่าว เช่น การใช้เครื่องยนต์ที่มีเสียงดังเกินไป ใช้เชื้อเพลิงที่ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ การเผาตอซัง หรือคว้นจากการเผาเศษพืช การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดฝุ่น ละออง เป็นต้น

3.6 ยึดหลักการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปที่เป็นวิธีการ ธรรมชาติ **ประหยัดพลังงาน และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด**

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

เกษตรกรผู้ปลูกจะต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงกิจกรรมการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว และแปรรูปทุกประเภท โดยเลือกวิธีธรรมชาติ วิธีที่ประหยัดพลังงาน และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เช่น การทำให้เมล็ดพืชแห้งโดยการผึ่งแดดแทนการอบด้วยเครื่องให้ความร้อนจากไฟฟ้า หรือใช้ความร้อนจากน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

3.7 รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ของระบบการเกษตรและระบบนิเวศ รอบข้าง รวมทั้งการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของพืชและสัตว์ป่า

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

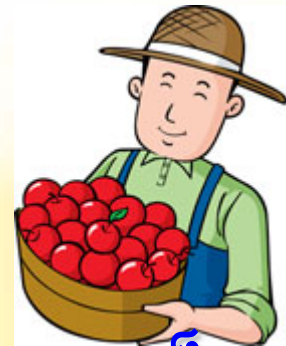
เกษตรกรผู้ปลูกจะต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าได้มีการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในบริเวณแปลงปลูกและบริเวณโดยรอบข้าง เช่น การปลูกพืชหลากหลายชนิด รวมทั้งปลูกหรือรักษาพืชที่เป็นที่อาศัยของแมลง นก และสัตว์ที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น

3.8 รักษาความเป็นอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่การผลิต แปรรูป เก็บรักษา และจำหน่าย

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(๖)-2557)

ดูรายละเอียดการอธิบายความตามข้อกำหนดที่ 7 การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ

3.9 หลีกเลียงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ตลอดกระบวนการผลิต

แปรรูป และเก็บรักษา

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ง)-2557)

หลีกเลียงหรือใช้สารเคมีสังเคราะห์ให้น้อยที่สุด ดูรายละเอียดการอธิบายความตาม
ข้อกำหนดที่ 4 ข้อกำหนดวิธีการผลิตพืชอินทรีย์ ข้อกำหนดที่ 5 ข้อกำหนดวิธีการผลิต
สัตว์น้ำอินทรีย์ ข้อกำหนดที่ 6 ข้อกำหนดวิธีการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ และข้อกำหนดที่ 7
การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ กรณีจำเป็น
อนุญาตให้ใช้ได้ตามข้อกำหนดที่ 9 และสารตามภาคผนวก ก สารที่อนุญาตให้ใช้สำหรับ
การผลิตเกษตรอินทรีย์

3.10 ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ต้องไม่มาจากการ ตัดแปรพันธุกรรม

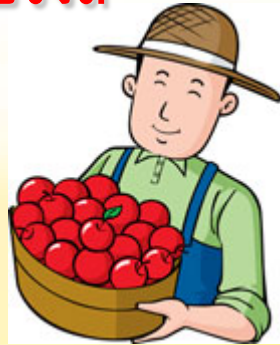
การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(ก)-2557)

เกษตรกรจะต้องรู้แหล่งที่มาที่เชื่อถือได้ว่าไม่เป็นการผลิตแบบการตัดแปรพันธุกรรมหรือมีหลักฐานที่จะแสดงให้เห็นว่าผลิตผล ผลิตภัณฑ์ หรือส่วนประกอบต่างๆ ของผลิตภัณฑ์ปราศจากการตัดแปรพันธุกรรม โดยเฉพาะพืชที่เป็นที่รับทราบโดยทั่วไปว่าอาจเกี่ยวข้องหรือมีการตัดแปรพันธุกรรม (เช่น หากนำพันธุ์มาจากต่างประเทศ อาจมีใบรับรองเมล็ดพันธุ์ว่าปราศจากการตัดแปรพันธุกรรม หลักฐานแสดงว่าน้ำมันถั่วเหลืองที่นำมาเป็นส่วนผสมผลิตจากถั่วเหลืองที่ไม่ได้ตัดแปรพันธุกรรม เป็นต้น) ถ้าจำเป็นหรือพบว่ามีความเสี่ยงอาจมีการตรวจวิเคราะห์

3.11 ผลิตภัณฑ์หรือส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ต้องไม่ผ่านการฉายรังสี

การนำไปปฏิบัติ (มกษ.9000 เล่ม 1(๖)-2557)

ห้ามใช้ส่วนผสม ส่วนประกอบใดๆ ของผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการฉายรังสี เช่น เครื่องเทศที่ผ่านการฉายรังสี เป็นต้น

ข้อกำหนดวิธีการผลิตพืชอินทรีย์

1. การเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ต้องมีช่วงเวลาปฏิบัติตามมาตรฐานอินทรีย์ก่อน (ระยะปรับเปลี่ยน)

พืชล้มลุก อย่างน้อย 12 เดือน

พืชยืนต้น อย่างน้อย 18 เดือน

2. ระยะปรับเปลี่ยนสามารถลดลงได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 6 เดือน

3. ปลูกพืชคู่ขนานได้แต่ ปลูกพืชต่างชนิดหรือต่างพันธุ์ ต้องแยกพื้นที่และกระบวนการจัดการระหว่างพืชอินทรีย์และไม่ใช่อินทรีย์ให้ชัดเจน

4. ต้องไม่เปลี่ยนกลับไปทำการเกษตรที่ใช้สารเคมี

เปรียบเทียบระยะเวลาปรับเปลี่ยน

มาตรฐาน	ระยะเวลาก่อนการปลูก สำหรับพืชล้มลุก (ปี)	ระยะเวลาก่อนเก็บเกี่ยว สำหรับพืชยืนต้น (ปี)
มกษ.9000 เล่ม 1-2552	1	1.5
Codex, EU, ญี่ปุ่น	2	3
สหรัฐอเมริกา	3	3
IFOAM	1	1.5
ASEAN	1	1.5

ข้อกำหนดวิธีการผลิตพืชอินทรีย์ (ต่อ)

5. ต้องมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อน (ดิน น้ำ และอากาศ)
6. ต้องรักษาหรือเพิ่มระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน
7. ต้องใช้วิธีธรรมชาติ วิธีกล หรืออื่นๆ ควบคุม ป้องกันศัตรูพืช หากไม่สามารถควบคุมได้ให้ใช้เฉพาะสารที่อนุญาตให้ใช้
8. เมล็ดพันธุ์/ส่วนที่ขยายพันธุ์ มาจากแปลงอินทรีย์ หากหาไม่ได้ อนุโลมให้ใช้จากแหล่งทั่วไปได้แต่ต้องไม่ใช้สารเคมี

การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ

- ต้องรักษาความเป็นอินทรีย์ตลอดทุกช่วงของกระบวนการ
- จำกัดการใช้วัตถุเจือปนอาหารและสารช่วยกรรมวิธีผลิต
- ไม่มีการฉายรังสี
- มีการจัดการที่แยกผลิตผลและผลิตภัณฑ์อินทรีย์และไม่ใช่อินทรีย์ออกจากกัน และมีการบ่งชี้ที่ชัดเจน
- มีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนของสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้
- บรรจุภัณฑ์ใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- ป้องกัน กำจัด ศัตรูพืช และสัตว์พาหะ โดยวิธีอื่น ที่ไม่ใช่สารเคมี

การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ (ต่อ)

- การบริหารจัดการศัตรูพืชและสัตว์

- ใช้วิธีการป้องกันก่อน

- ใช้วิธีการ กายภาพ และชีวภาพ

- ใช้สารป้องกันกำจัดตามภาคผนวก ก หรือสารอื่นที่เป็นไปตามเกณฑ์ (กรณีในแปลง)

- ไม่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่ไม่มีในรายการตามภาคผนวก ก (กรณีหลังการเก็บเกี่ยว หรือเพื่อการอารักขาพืช)

การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ (ต่อ)

- กระบวนการผลิตและการแปรรูป
 - ใช้วิธีการ กายภาพ และชีวภาพ
 - ลดการใช้ส่วนประกอบที่ไม่ได้มาจากการเกษตร และสารช่วยกรรมวิธี การผลิตตามภาคผนวก ก
 - ให้ใช้น้ำ เอทานอล น้ำมันจากพืชหรือสัตว์ น้ำส้มสายชู คาร์บอนไดออกไซด์ และไนโตรเจน ในกระบวนการสกัด เท่านั้น
 - มีการจัดการ ตามหลักการและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการผลิต และเป็นไปตามข้อกำหนดของสุขลักษณะที่ดีในการผลิตอาหารตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

การจัดการ การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป และการบรรจุหีบห่อ (ต่อ)

- การบรรจุหีบห่อ

- ใช้วัสดุที่ย่อยสลายทางชีวภาพได้ หรือใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

- การเก็บรักษาและการขนส่ง

- ต้องรักษาความเป็นอินทรีย์

- การปะปนของผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ที่เป็นอินทรีย์ และไม่ใช่อินทรีย์
- การสัมผัสกับวัสดุและสารที่ไม่อนุญาตให้ใช้

การแสดงผลและการกล่าวอ้างว่าเป็นอินทรีย์

1. ผลผลิตและผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน ไม่เป็นเท็จ หรือหลอกลวง
2. การแสดงผลหรือกล่าวอ้างว่าเป็นผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์อินทรีย์หรือ เกษตรอินทรีย์ หรือออร์แกนิก หรือ organic จะทำได้ต่อเมื่อ

2.1 ผลผลิตต้องมาจากระบบการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ตามข้อกำหนดของมาตรฐานนี้

การแสดงผลและการกล่าวอ้างว่าเป็นอินทรีย์ (ต่อ)

2.2 ส่วนประกอบทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ที่มาจากเกษตร ต้องได้จากการผลิตแบบอินทรีย์

2.3 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช่มาจากเกษตร ให้ใช้ได้เฉพาะรายการที่ระบุ ตารางที่ ก.5

2.4 ในผลิตภัณฑ์หนึ่งต้องไม่มีส่วนประกอบชนิดเดียวกันที่มาจากทั้งการผลิตแบบอินทรีย์และไม่ใช้แบบอินทรีย์รวมกัน

การแสดงผลและการกล่าวอ้างว่าเป็นอินทรีย์ (ต่อ)

2.5 ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตหรือจัดเตรียมหรือนำเข้าโดยผู้ประกอบการต้องได้รับการตรวจระบบเป็นประจำตามข้อกำหนด

2.6 ได้รับการรับรองจากหน่วยรับรอง โดยมีการแสดงผลระบุชื่อและ/หรือ รหัสของหน่วยรับรอง

การแสดงฉลากและการกล่าวอ้างว่าเป็นอินทรีย์ (ต่อ)

1. “ผลิตภัณฑ์อินทรีย์”
ต้องมีส่วนประกอบที่มา
จากการผลิตแบบอินทรีย์
ตั้งแต่ 95% แสดงฉลาก
และ logo ได้

2. “ผลิตภัณฑ์มีส่วนประกอบจากผลิตผลอินทรีย์”
ส่วนประกอบจากการผลิตแบบอินทรีย์ < 95% แต่ >
70% ไม่อนุญาตให้แสดงฉลากและ logo ว่าเป็น
ผลิตภัณฑ์อินทรีย์

3. “ผลิตภัณฑ์ช่วง
ปรับเปลี่ยนเป็นอินทรีย์”
#ห้ามแสดงฉลากและ logo
ว่าเป็นผลิตภัณฑ์อินทรีย์ #

การแสดงเครื่องหมายรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบายให้ใช้เครื่องหมาย Organic Thailand
ควบคู่ไปกับเครื่องหมายรับรองตาม พรบ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

ข้อกำหนดการอนุญาตให้ใช้สารอื่นที่นอกเหนือจาก ที่อนุญาตให้ใช้ใน ภาคผนวก ก.

- ต้องเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของการผลิตเกษตรอินทรีย์
- การใช้ต้องใช้ตามความจำเป็น
- ต้องไม่มีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพมนุษย์และสัตว์
- ไม่มีสารอื่นที่อนุญาตให้ใช้ทดแทนได้เพียงพอ (ปริมาณ/คุณภาพ)

ข้อกำหนดการอนุญาตให้ใช้สารอื่นที่นอกเหนือจาก ที่อนุญาตให้ใช้ใน ภาคผนวก ก. (ต่อ)

- กรณีใช้เพื่อเป็นปุ๋ยหรือปรับปรุงดิน :
ต้องจำเป็นต่อการรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามข้อกำหนด
- กรณีใช้สารเพื่อจุดมุ่งหมายสำหรับการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค หรือศัตรูพืช จะใช้ได้เมื่อไม่มีวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ข้อกำหนดการอนุญาตให้ใช้สารอื่นที่นอกเหนือจาก ที่อนุญาตให้ใช้ใน ภาคผนวก ก. (ต่อ)

- ใช้เป็นวัตถุเจือปนอาหาร และ/หรือวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ หรือสารช่วยกรรมวิธีการผลิต ควรมาจากธรรมชาติ สามารถใช้สารอื่นได้ กรณีมีสารดังกล่าวไม่เพียงพอ แต่ต้องไม่สร้างความเข้าใจผิดแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับลักษณะของสารและคุณภาพของอาหาร

ภาคผนวก ก สารที่อนุญาตให้ใช้ในการผลิตเกษตรอินทรีย์

ตัวอย่าง ปัจจัยการผลิตที่ใช้เป็นปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดิน

- มูลสัตว์ปศุสัตว์และสัตว์ปีก
- ปุ๋ยจากธรรมชาติ
- หินฟอสเฟตจากธรรมชาติ
- ผลพลอยได้
- แคลเซียมคาร์บอเนตจากธรรมชาติ
- ถ่านจากไม้
- ชีวมัสจากไส้เดือน/แมลง
- กำมะถัน
- แมกนีเซียมซัลเฟต
- หินบด

(ตารางที่ ก.1)

ตัวอย่าง ปัจจัยการผลิตที่ใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากวัสดุอินทรีย์
- ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด
- แบคทีเรีย รา เอนไซม์
- หินฟอสเฟต หินปูนบด
- โฟแทสเซียมซัลเฟตที่ผลิตจากระบวนการทางกายภาพ
- สารควบคุมการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำซึ่งปลอดจากสารสังเคราะห์

(ตารางที่ ก.2)

ตัวอย่าง สารที่ใช้สำหรับควบคุมศัตรูและโรคของพืช

- สารเตรียมของโรทีโนน
- สารเตรียมของโรทีโนน
- สารเตรียมของโรทีโนน
- น้ำส้มคว้นไม้
- จุลินทรีย์ที่ใช้สำหรับควบคุมศัตรูพืชแบบชีววิธี
- สารออกฤทธิ์จากสะเดา
- เลซีทิน
- สารสกัดจากเห็ดหอม

(ตารางที่ ก.3)

ตัวอย่าง สารที่ใช้สำหรับควบคุมศัตรูและโรคของสัตว์น้ำ

- โรทีโนน
- ด่างทับทิม
- ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์

(ตารางที่ ก.4)

ตัวอย่าง ส่วนประกอบที่ไม่ได้มาจากการเกษตร

- แคลเซียมคาร์บอเนต
- กรดแลกติก
- กรดซิตริก
- เพกติน
- โปแทสเซียมคาร์บอเนต
- เกลือ
- ซัลเฟอร์ไดออกไซด์
- คาร์บอนไดออกไซด์
- เลซิทีน
- กัมอาราบิก
- ก๊าซไนโตรเจน ออกซิเจน
- แร่ธาตุรวมถึงแร่ธาตุปริมาณน้อย

(ตารางที่ ก.5)

ตัวอย่าง สารช่วยกรรมวิธีการผลิต

- คาร์บอนไดออกไซด์
- เอทานอล
- อัลบูมินจากไข่ขาว
- แป้ง (talc)
- กรดซิตริก
- ไนโตรเจน
- เอทิลีนธรรมชาติ
- น้ำมันพืช
- ซีซี
- โซเดียมคาร์บอเนต

(ตารางที่ ก.6)

ตัวอย่าง สารที่ใช้ในการทำมาสะอาด

- ผงซักฟอกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ
- น้ำส้มหมักจากพืช ผลไม้
- โซเดียมไฮโปคลอไรต์
- สารละลายต่างทับทิม
- โซเดียมไบคาร์บอเนต
- ไอโอดีน
- ปูนขาว

(ตารางที่ ก.7)

www.acfs.go.th

ดีใจ..จบแล้วจ้า..
ขอบคุณค่ะ

